

СУЧАСНА ПОЛІТИКА І КУЛЬТУРА

У сучасній політиці України має місце свобода слова, вільне й незалежне висловлення своїх поглядів. А от як щодо культури? Проаналізуємо, як відбувається процес становлення демократичної політичної культури в Україні.

Політична культура – це встановлений стан, який формується впродовж не кількох років, а багатьох поколінь. На це звертає увагу український політолог Б. Цимбалістий, який підкреслює, що «політична культура – це продукт історичного розвитку та досвіду народу. У випадку України цей досвід був гірким... Для того, щоб зрозуміти політичну культуру українців, треба звернути увагу на джерела впливу, які протягом історичного шляху стимулювали чи спиняли розвиток української політичної культури». Він виокремлює три особливості історії України, які вплинули на розвиток української політичної культури: 1. Багатовікова бездержавність, тобто відсутність нагоди здобувати досвід влади, бути нарівні у взаєминах з іншими народами й почуватися вільним господарем на своїй землі. 2. Розчленування української території та включення її частин у різні держави з різними культурами, політичними системами, що призвело до психологічного, побутового й політичного відчуження між різними частинами українського народу. 3. Багаторазова денационалізація політичної еліти України впродовж її історичного розвитку.

Що ж заважає нині нашому народові успішно просуватися шляхом прогресу, увійти в європейську сім'ю цивілізованих країн? Передусім деякі особливості ментальності: максималізм, недисциплінованість, інертність, зайва мрійливість тощо. Ці та деякі інші риси призводять до виснаження, а іноді й небезпечного розладу приватного й суспільного життя, до кримінальних злочинів, бунтів, нігілізму та ін. Усю політичну історію України можна подати як постійне протиборство ліберальних і патріархально-традиційних цінностей: з одного боку – приватна ініціатива, потреба самоствердження індивіда у змаганні з рівними, свобода власності й працелюбність, максимальне обмеження ролі держави в суспільстві; з іншого – соборність, общинність, колективізм з одночасною схильністю до авторитаризму, потреба сильного лідера харизматичного типу.

За роки суверенного існування України сформувалася певна система запозичення світового досвіду (через співпрацю з міжнародними організаціями та провідними зарубіжними політичними силами, участь у наукових конференціях). Вельми цікавим і показовим є той факт, що країни західної демократії самі прагнуть допомогти Україні, щоб тут принести користь своїми порадами, аналізами, практичною участю в розв'язанні політичних проблем. Отже, мова йде про відповідну активність не лише української сторони, а й світової спільноти, не лише про запозичення, а й про цілеспрямовану пропаганду, передання політичного досвіду.

Демократичну політичну культуру можна сформувати шляхом перетворення суспільства на справді демократичне, яке надає можливість кожному громадянину вільно брати участь у політичному житті, створює належні умови для розвитку культури й освіти, дбає про духовний і моральний стан населення.

Сучасна Україна уже як незалежна держава в черговий раз постала перед потребою реалізації принципу політичного й культурного плюралізму. Тому політична культура нового суспільства, яка формується в незалежній Україні, мусить бути культурою злагоди, громадянського миру, пошани до свобод і прав людини.

Шевченко А.
НТУ «ХПИ»

ИДЕЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ НЕЗАВИСИМОСТИ УКРАИНЫ

Идея – это нечто такое, что может вдохновить миллионы людей присвоить себе сотни судеб. Идея национальной независимости представляет собой жажду заявить о своей силе, наполняет смыслом, преподносит мораль. Особенно для нашей страны. Поколения с течением времени пропитываются борьбой за культуру, национальность, свободу. И даже не за физическую свободу, а за равенство нашего народа и иных, утверждающих своё верховенство. И это вопрос чести, доказательство мудрости и высокого достоинства политиков прошлого, ведь дипломатия всегда стояла на первом месте. Вспомним историю: во времена Гетьманщины власть стремилась строить и *РАЗВИВАТЬ* государство, а не завоёвывать всё больше и больше земель, в отличие от других. Мы по праву горды нашей державой!

Однако за 21 год существования независимого государства Украина мы так и не имеем единой национальной идеи. В Украине эта идея как призрак: все о ней говорят, но никто пока не видел. Хотя ее формулировка и наличие должно стать ориентиром на пути развития государства.

Какую национальную идею нужно выбрать Украине, исходя из истории, традиций и одновременно современных тенденций развития украинского общества? Этот вопрос, как никогда, актуален для нашей страны. Сейчас можно сказать, что наше опорное, неисчерпаемое культурное наследие превратили во что-то дежурное, просто ассоциирующееся с Украиной. Например: «щире українське «будь-що», «Слава Україні», «Ми на своїй, Богом даній Землі» и др. А как посягательство на наши ценности – негативное влияние зарубежья. И семисотлетняя мечта о независимости не может претендовать на национальную идею.

Всё-таки я считаю, что актуальность национальной независимости – в сознании людей, нам важно придерживаться политической целостности. Конечно, одной идеей не решишь все проблемы (сколько людей, столько и мнений), но акцент хотелось бы сделать на том, что всегда найдётся много желающих выступить с критикой, но только важно быть компетентным, сведущим, заслужить право критиковать. Каждый день, просыпаясь гражданином Украины, задумываться: что ты в силах сделать достойного, и ценна ли твоя жизнь для твоей Родины, и сколько чести в тебе самом?!

Шидич Л.
НТУ «ХП»

ПОЛІТИЧНЕ ЛІДЕРСТВО В УКРАЇНІ

Найвизначніші мислителі всіх часів і народів з давніх-давен замислювалися над явищем, яке в сучасній політології прийнято позначати терміном «політичне лідерство» (від англ. leader – вести, керувати). Прагнучи збагнути закономірності суспільного життя, античні мислителі помітили, що там, де формується етнос чи соціум, неодмінно знаходяться й свої лідери. Це найдосвідченіші, найсильніші й найсміливіші люди, яких підтримують і визнають одноплемінники, громадяни. Сьогодні в нашому суспільстві, як ніколи, виникла нагальна

потреба в політичному лідері, здатному швидко й чітко реагувати на проблеми, що постають перед суспільством, а головне – здатному знаходити ефективні шляхи розв'язання позначених проблем.

Політичне лідерство – це взаємозв'язок, взаємодія та взаємовплив основних його елементів: лідер, послідовники, середовище, завдання. Крім того, лідерство – це не тільки набір неординарних якостей і здібностей лідера, а й особливий вид міжособистісних взаємин, вплив якого є цілеспрямованим і передбачуваним, характеризується тривалістю часу й динамічністю.

Нехтування накопиченим досвідом викликає в політичній верхівці ілюзію можливості почати «написання» суспільно-політичного життя з чистої сторінки. При цьому боротьбу переважно ведуть за обстоювання й визнання пріоритету інтересів, прав і свобод, політичній дії між окремими політичними групами. Традиційні для українського суспільства риси – поступливість, терплячість, витривалість, виражене прагнення до гармонії та надійності – сприймаються й оцінюються як апатія до політичного життя. З огляду на це стають зрозумілими конфронтація, взаємна непоступливість і маргінальність тих, хто веде політичну боротьбу під час «спокійного» розвитку.

Як наслідок – хронічна, перманентна незбалансованість у діях усіх гілок української влади. Кожна з них сприймається суспільством як сила, що нав'язує свої правила гри, свої уявлення про суспільний розвиток, свої моделі такого розвитку. В Україні поки що не розроблено не лише механізму, а й більш-менш дієвих засобів своєчасного й цивілізованого впливу суспільства на уряд і парламент з метою здійснення плавних, органічних реформ і (тією чи іншою мірою) синхронного розв'язання соціальних проблем.

Лідерство в Україні – це складна взаємодія людей у соціальних групах, воно завжди пов'язано з природою суспільного ладу, політичною владою. Конкретно-історична ситуація, різні соціальні класи і групи потребують лідерів, що мають різні якості. Одні якості потрібні керівникові трудового колективу, інші – керівнику політичної партії, організації, руху, а треті – керівникові держави. На жаль, у нашій державі зараз немає такого політичного лідера, який міг би знайти ефективні шляхи вирішення проблем, захистити маси від беззаконня. Україні потрібен такий лідер, який наведе в країні порядок, якому не буде байдужою доля народу.